

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра _____ менеджменту _____
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК28 ПЛАНУВАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: _____ «Менеджмент організацій і адміністрування» _____
(назва освітньої програми)

Спеціальність: _____ 073 «Менеджмент» _____
(найменування спеціальності)

Галузь знань: _____ 07 «Управління та адміністрування» _____
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень _____
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри

_____ менеджменту _____
(найменування кафедри)

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р. _____

м. Запоріжжя 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ОК28 «Планування та організація підприємницької діяльності» Нормативна (обов'язкова) дисципліна Цикл професійної підготовки
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач	Соріна О.О., кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту
Контактна інформація викладача	(061) 7698254 кафедра менеджменту Соріна О.О.: +38(066)2273657; e-mail: sorina.oa2020@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	згідно до розкладу занять. дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/
Обсяг дисципліни	Кількість годин – загальний обсяг 120 годин кредитів – 4,0 кредити ЕКТС розподіл годин: 30 лекцій 14 практичних 76 самостійна робота вид контролю – екзамен
Консультації	Згідно з графіком консультацій
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Пререквізити та постреквізити дисципліни «Планування та організація підприємницької діяльності» наведено у структурно-логічній схемі.	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
У результаті вивчення дисципліни «Планування та організація підприємницької діяльності» здобувач вищої освіти повинен отримати: Загальні компетентності: ЗК8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. Фахові (спеціальні) компетентності: СК1 Здатність визначати та описувати характеристики організації. СК2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища. СК3 Здатність визначати перспективи розвитку організації. СК4 Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними. СК10 Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації. СК11 Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. СК12 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення. Очікувані програмні результати навчання: ПР5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації. ПР6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. ПР7 Виявляти навички організаційного проектування.	
4. Мета вивчення навчальної дисципліни	
оволодіння здобувачами вищої освіти основами теорії малого підприємництва та бізнесу, формування відповідного економічного мислення, набуття ними практичних знань і навичок для ефективної роботи у цій сфері діяльності.	
5. Завдання вивчення дисципліни	

- оволодіння теоретичними та практичними знаннями об'єктивних закономірностей, умов та процесів реалізації бізнесової та підприємницької діяльності;
- набуття вміння проводити інформаційно-аналітичну роботу з пошуку законодавчих, нормативно-правових та інших джерел, необхідних для вирішення конкретних питань при розробці бізнес-плану та здійсненні підприємницької діяльності, а також вміння їх опрацьовувати та тлумачити для подальшого практичного використання;
- формування навичок використання комплексного підходу до організації власного бізнесу;
- формування творчого підходу до вибору підприємницької ідеї та розробки окремих розділів бізнес-плану;
- формування практичних навичок презентації бізнес-плану;
- набуття знань та навичок організаційного проектування з урахуванням виду, організаційно-правової форми та інших особливостей підприємницької діяльності;
- формування навичок вибору та обґрунтування використання різних джерел фінансування підприємницької діяльності;
- набуття вмінь щодо формування стратегії та визначення ефективності бізнесової та підприємницької діяльності;
- набуття теоретичних знань щодо основ та особливостей мотивації підприємницької діяльності;
- набуття теоретичних знань щодо складових підприємницького успіху, соціальної відповідальності та ділової етики бізнесу.

6. Зміст навчальної дисципліни

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

ТЕМА 1. Загальна характеристика бізнесу та підприємництва.

1.1. Генезис та сутнісна характеристика бізнесу та підприємництва. Походження (виникнення) бізнесу. Бізнес як діяльність, що історично виникла в процесі розвитку суспільства. Процес формування відносин бізнесу та етапи його розвитку. Бізнес як основа розвитку економіки. Сучасне визначення підприємництва. Підприємництво як особливий вид діяльності, стиль и тип господарської поведінки. Цілі та функції підприємницької діяльності. Суб'єкти та об'єкти підприємництва. Ознаки підприємництва.

1.2 Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності: принципи здійснення підприємництва; індивідуальна і колективна форми підприємництва; класична та інноваційна моделі підприємництва.

1.3 Соціально-економічна роль і значення підприємництва в структурі ринкової економіки. Підприємництво як важіль структури економіки, «живильне середовище» для конкуренції, каталізатор економічного розвитку, чинник економії і раціонального використання ресурсів, сильний стимул до високоефективної праці. Визначальна роль підприємництва в досягненні економічного успіху.

ТЕМА 2. Типологія бізнесової та підприємницької діяльності.

2.1 Види професійної підприємницької діяльності та їх особливості.

Виробнича підприємницька діяльність та її форми. Можливі способи для підприємця щодо економічних відносин «підприємець – споживач». Інтерес споживача, спровокований підприємцем. Виявлений інтерес споживача. Загальна типологія виробничої підприємницької діяльності за спрямуванням: (традиційне (класичне), інноваційне, частково інноваційне) та за характером (основне та допоміжне).

2.2 Торговельне (комерційне) підприємництво. Види торговельного (комерційного) підприємництва залежно від ринку, в межах якого здійснюється товарний обіг (зовнішня та внутрішня торгівля); залежно від ланок проходження товару: (оптова та роздрібна торгівля)

Організація торговельно-посередницької діяльності. Види торгових посередників залежно від виду посередницьких операцій та залежно від місця у каналі розподілу товарів.

2.3 Біржове підприємництво. Види бірж за профілем діяльності (товарні, фондові, валютні біржі, біржа праці) та їх характерні ознаки.

Товарна біржа як особливий суб'єкт господарювання. Основні функції товарних бірж. Класифікація товарних бірж: за характером асортименту (вузькоспеціалізовані, спеціалізовані, універсальні); за ступенем відкритості (відкриті, закриті); за типом біржових угод (реального товару, ф'ючерсні, опціонні, комплексні).

2.4 Підприємництво у сфері послуг. Характеристика та основні види послуг за призначенням (виробничі, розподільчі, професійні, споживчі, суспільні).

2.5 Середовище і передумови активізації підприємницької діяльності Сутність, основні параметри і проблеми формування сучасного підприємницького середовища. Характеристика зовнішніх і внутрішніх чинників, що формують підприємницьке середовище. Інституційні елементи інфраструктури ринків (капіталу, робочої сили, засобів виробництва, предметів споживання). Передумови активізації підприємництва на сучасному етапі господарювання.

ТЕМА 3 Форми організації підприємницької діяльності. Правове забезпечення підприємницької діяльності в Україні.

3.1 Суб'єкти підприємницької діяльності: фізичні та юридичні особи.

3.2 Ознаки класифікації підприємств (за метою й характером діяльності; за способом створення (заснування) та формування статутного капіталу; за формами власності майна; за національною належністю капіталу; за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування; за розмірами).

3.3 Правове забезпечення підприємницької діяльності в Україні. Поняття організаційно-правової форми підприємництва. Господарські товариства як організаційна форма підприємництва.

ТЕМА 4 Технологія створення власної справи

4.1 Підприємницька ідея, її джерела, та методи пошуку; фактори, що впливають на вибір підприємницької ідеї.

4.2 Вибір сфери діяльності: (виробництво, торгівля, послуги) та організаційно-правової форми підприємництва (індивідуальне підприємництво (одноосібне володіння), партнерство (товариство). Способи створення бізнесу, їх переваги та недоліки (створення нового підприємства; придбання функціонуючого бізнесу; франчайзинг). Формування цілей підприємницької діяльності з урахуванням особистої мети підприємця та особливостей сфери його діяльності. Сучасні вимоги до цілей підприємництва.

4.3 Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Основні етапи реєстрації юридичних осіб. Основні етапи реєстрації фізичних осіб-підприємців (ФОП).

4.4 Ліцензування підприємницької діяльності Основні види підприємницької діяльності в Україні, що потребують обов'язкового ліцензування.

ТЕМА 5 Планування підприємницької діяльності.

5.1 Сутність та логіка бізнес-планування. Функції та принципи бізнес-планування. Джерела інформації для розробки бізнес-плану.

5.2 Розроблення бізнес-плану. Призначення бізнес-плану: обґрунтування створення нового бізнесу чи напрямку діяльності; залучення коштів; залучення інвесторів, партнерів; планування і подальший контроль реалізації. Етапи розроблення бізнес-плану: визначення цілей та головної мети складання бізнес-плану; визначення цільових користувачів бізнес-плану (залежно від мети); визначення структури бізнес-плану (повна або скорочена); збирання даних для кожного розділу бізнес-плану; складання бізнес-плану; експертиза і доопрацювання бізнес-плану; презентація бізнес-плану.

5.3 Структура бізнес-плану: резюме; аналіз галузі та компанії; характеристика продукції (послуг); аналіз ринку; аналіз конкуренції; план маркетингу; план виробництва; організаційний план; аналіз ризиків; фінансовий план та стратегія фінансування.

5.4 Основні показники ефективності проекту: чиста приведена вартість (NPV), індекс прибутковості (PI), період окупності (PBP): розрахунок та інтерпретація.

Точка беззбитковості (BEP): формула розрахунку точки беззбитковості у натуральному вираженні.

Модуль 2

ТЕМА 6 Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності.

6.1 Стартовий капітал як обов'язкова умова здійснення підприємництва. Загальний порядок формування підприємницького капіталу. Можливі варіанти формування окремих елементів капіталу. Розрахунок необхідного розміру підприємницького капіталу. Статутний капітал: поняття та складові.

6.2 Фінансові ресурси, їх види (власні, залучені та позикові) і джерела.

6.3 Матеріальні ресурси як засоби та предмети праці, що використовуються у підприємницькій діяльності. Види матеріальних ресурсів (основні засоби, матеріально-сировинні ресурси). Основні засоби, їх види за функціональним призначенням. Матеріально-сировинні ресурси та їх склад.

6.4 Нематеріальні ресурси, їх основні види та характеристика.

6.5 Трудові ресурси. Категорії персоналу (керівники, фахівці, службовці, робітники). Форми оплати праці у підприємстві (погодинна і відрядна) та їх системи.

ТЕМА 7 Стратегічні аспекти підприємницької діяльності та інвестування в підприємстві.

7.1 Стратегія, мета і задачі діяльності підприємницької структури Економічна стратегія (бізнес-стратегія). Товарна стратегія. Стратегія ціноутворення. Стратегія взаємодії підприємства з ринками виробничих ресурсів. Стратегія поведінки підприємства на ринку грошей та цінних паперів. Стратегія зниження трансакційних витрат, стратегія стимулювання персоналу підприємства. Стратегія запобігання банкрутства.

7.2. Інвестиційна політика фірми. Характеристика інвестиційної діяльності фірми. Види інвестицій за об'єктом інвестування (реальні та фінансові; їх види); за формою власності капіталу (державні та приватні).

ТЕМА 8 Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності та шляхи підвищення ефективності підприємництва.

8.1 Комплексне оцінювання ефективності підприємницької діяльності. Джерела інформації для розрахунку показників ефективності підприємницької діяльності.

8.2 Групи розрахункових показників: загальні результати підприємницької діяльності (економічна сутність і розрахунок показників: доходу від реалізації продукції (товарів, послуг), витрат, прибутку, собівартості продукції (послуг)); рентабельність (капіталу, виробництва, продажів, продукції, активів); показники ефективності використання матеріальних ресурсів (економічна сутність і розрахунок показників: віддача основних засобів, ємність основних засобів); показники ефективності використання трудових ресурсів (економічна сутність і розрахунок показників продуктивності праці (виробіток, працемісткість)); ліквідність (загальна та термінова) та платоспроможність; стійкість (коефіцієнти фінансової незалежності, залучення позикових коштів, покриття платежів з фіксованими термінами виплати); стан акціонерного капіталу (прибутковість акцій, співвідношення ціни і доходності акцій, ринкова і балансова ціна акцій).

8.3 Шляхи підвищення ефективності підприємницької діяльності. Основні методи і форми активізації підприємництва. Вдосконалення системи управління підприємствами і корпораціями. Створення консорціумів із розробки та реалізації проектів технічного розвитку. Формування мережі спеціалізованих магазинів із продажу власних товарів. Розвиток спеціальних центрів із наданням послуг виробничого характеру. Започаткування централізованого фонду фінансової взаємодопомоги. Комп'ютеризація, створення сучасних комунікацій та комерційно-інформаційного поля. Підготовка і підвищення кваліфікації

управлінських кадрів для підприємництва. Адаптація систем управління до вимог ринку. Активізація інноваційно-інвестиційної діяльності і підвищення конкурентоспроможності продукції (послуг) підприємства. Оптимізація поточних витрат. Підвищення рівня організації та управління виробництвом. Оптимізація процесів. Підвищення техніко-технологічного рівня виробництва.

ТЕМА 9 Підприємницький успіх, соціальна відповідальність та ділова етика бізнесу.

9.1 Підприємець як визначальна особистість у бізнесі. Ділові якості особистості підприємця. Мотивація підприємницької діяльності. Сутність і складники підприємницького успіху. Комерційна інформація в контексті підприємницького успіху.

9.2 Соціальна відповідальність бізнесу та основні сучасні вимоги до неї. Концепція сталого розвитку мікроекономічних систем. Складові соціальної відповідальності (економічна, екологічна та соціальна).

9.3 Сутність, характерні ознаки та складові ділової етики підприємця. Створення позитивного іміджу фірми.

ТЕМА 10 Тіньова економіка в бізнесі та підприємстві.

10.1 Генезис, сутність та структура тіньової економіки. Поняття «тіньової економіки», причини її виникнення. Вплив тіньового сектору на економічну діяльність, політичне і громадське життя країни.

10.2 Типові механізми функціонування тіньової підприємницької діяльності: неформальна економіка, нелегальне виробництво товарів і надання послуг, ухилення від плати податків та обов'язкових платежів, нелегальний експорт товарів.

10.3 Об'єктивна необхідність створення умов для легалізації тіньового капіталу. Основні напрямки легалізації тіньової підприємницької діяльності: створення відповідної законодавчої бази, вирішення питань організаційно-нормативного забезпечення, урахування соціально-психологічних факторів.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1	Тема 1. Загальна характеристика бізнесу та підприємництва.	Лекція, практичне заняття	3
2	Тема 1. Загальна характеристика бізнесу та підприємництва.	Лекція, практичне заняття	3
3	Тема 3. Форми організації підприємницької діяльності. Правове забезпечення підприємницької діяльності в Україні.	Лекція, практичне заняття	3
4,5	Тема 4. Технологія створення власної справи.	2 лекції, практичне заняття	6
6,7,8	Тема 5. Планування підприємницької діяльності.	3 лекції, практичне заняття	9
Рубіжний (модульний) контроль 1			
9	Тема 6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності.	Лекція, практичне заняття	4
10,11	Тема 7. Стратегічні аспекти підприємницької діяльності та інвестування в підприємстві	2 лекції, практичне заняття	5
12,13	Тема 8. Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності та шляхи підвищення	2 лекції, практичне заняття	5

	ефективності підприємництва.		
14	Тема 9. Підприємницький успіх, соціальна відповідальність та ділова етика бізнесу	Лекція, практичне заняття	3
15	Тема 10. Тіньова економіка в бізнесі та підприємстві	Лекція, практичне заняття	3
Рубіжний (модульний) контроль 2			
Підсумковий контроль (екзамен)			
8. Самостійна робота			
Самостійна робота (СР) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачами вищої освіти під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. СР є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом під час позааудиторної навчальної роботи здобувача вищої освіти. Метою СР є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та послідовне формування у здобувачів вищої освіти самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця вищої кваліфікації. Основними формами СР є такі: - опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; - вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; - підготовка до практичних занять та виконання домашніх завдань; - підготовка бізнес-плану підприємницького проекту (особисто чи у складі групи); - систематизація вивченого матеріалу курсу перед написанням модульних контрольних робіт та підготовка до різних форм поточного контролю.			
Тема		Види робіт	Кількість годин
ТЕМА 1. Загальна характеристика бізнесу та підприємництва.		1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	4
ТЕМА 2. Типологія бізнесової та підприємницької діяльності.		1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	4
ТЕМА 3. Форми організації підприємницької діяльності. Правове забезпечення підприємницької діяльності в Україні.		1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	4

ТЕМА 4. Технологія створення власної справи.	1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій. 5. Систематизація вивченого матеріалу модуля перед написанням модульної контрольної роботи.	8
ТЕМА 5. Планування підприємницької діяльності.	1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	18
ТЕМА 6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності.	1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	8
ТЕМА 7. Стратегічні аспекти підприємницької діяльності та інвестування в підприємництві.	1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	8
ТЕМА 8. Аналітична оцінка ефективності підприємницької діяльності та шляхи підвищення ефективності підприємництва.	1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	8

ТЕМА 9. Підприємницький успіх, соціальна відповідальність та ділова етика бізнесу	1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	7
ТЕМА 10. Тіньова економіка в бізнесі та підприємстві	1. Опрацювання прослуханого лекційного матеріалу та літературних джерел. 2. Розгляд питань, що передбачені для самостійного опрацювання. 3. Підготовка до практичного заняття, виконання домашніх завдань. 4. Підготовка рефератів, доповідей, презентацій.	7

Консультативна допомога здобувачам вищої освіти надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і здобувача вищої освіти за графіком консультацій - один раз на тиждень або за попередньою домовленістю;
- листування за допомогою електронної пошти sorina.oa2020@gmail.com (у форматі 24/7 кожного дня);
- відеозустріч, аудіоспілкування або повідомлення у сервісах Viber, Telegram, WhatsApp (за графіком консультацій викладача);
- спілкування по телефону (з 10.00 до 12.00 кожен день крім вихідних та святкових днів).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів з дисципліни «Планування та організація підприємницької діяльності», згідно Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка»* є:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- розрахункові роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Взаємний зв'язок конкретних засобів і критеріїв оцінювання викладено в п.13.

* Рекомендації з навчально-методичного забезпечення у Національному університеті «Запорізька політехніка» / Укладачі: С.Б. Беліков та ін. Запоріжжя: Навчальний відділ, Навчально-методичний відділ, НУ «Запорізька політехніка». 2019. 18 с.

Критерії оцінювання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»**, контрольні заходи включають в себе вхідний, поточний, рубіжний

(модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Планування та організація підприємницької діяльності» включає в себе вхідний, поточний, рубіжний та підсумковий контроль. Також, за окремим наказом ректора, може проводитися ректорський контроль знань здобувачів вищої освіти.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. Контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої дисципліни (дисциплін). За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги здобувачам вищої освіти, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Планування та організація підприємницької діяльності» є:

- відвідування лекційних та практичних занять;
- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- виконання обов'язкових завдань самостійної роботи;
- виконання індивідуальних дослідницьких завдань (за вибором здобувача вищої освіти або викладача);
- участь в конференціях, конкурсах наукових робіт та інноваційних проєктів, олімпіадах.

**** Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка»**/ Укладачі: В. Грешта та ін. НУ «Запорізька політехніка», 2021. - 41 с.**

Для здобувачів вищої освіти денного відділення поточний контроль та оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за наступними напрямками:

- робота на лекціях (присутність на лекційних заняттях, участь в експрес-опитуванні (тестуванні); участь у навчальній дискусії);
- робота на практичних заняттях (присутність на заняттях, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни, усне опитування, тестування, рішення практичних задач, участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання, участь у діловій грі, тощо).

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення екзамену і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти. **Семестровий контроль** з дисципліни «Планування та організація підприємницької діяльності» проводиться у формі семестрового екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти. Завдання екзамену включають теоретичні питання з курсу та практичне завдання (задачу).

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість, є сумою балів за різні види навчальної роботи:

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни		
Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ (протягом кожного з модулів)	<i>Робота на лекціях:</i> - присутність на лекційних заняттях; - участь в експрес-опитуванні (тестуванні); - участь у навчальній дискусії.	Максимум 40 балів за модуль
	<i>Робота на практичних заняттях:</i> - присутність на заняттях; - доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни - усне опитування, тестування, рішення практичних задач; - участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання; - участь у діловій грі.	Максимум 60 балів за модуль
РУБІЖНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимальна оцінка – 100 балів
	Модульний контроль № 2	Максимальна оцінка – 100 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Згідно з рішенням кафедри
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ екзамен	Метою екзамену є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків.	Критерії оцінювання зазначено в таблиці «Шкала оцінювання»

За роботу на лекційних та практичних заняттях бали розподіляються наступним чином:

а) робота на лекціях:

- **35-40 балів:** здобувач вищої освіти відвідав 90% лекційних занять, має повний конспект питань самостійної роботи, показує вільне володіння матеріалом, правильно відповідає на питання (тести), приймає активну участь у навчальній дискусії;

- **31-34 бали:** здобувач вищої освіти відвідав 80% лекційних занять, має практично повний конспект питань самостійної роботи, в основному орієнтується в матеріалі, але допускає неточності, незначні помилки при усних відповідях чи тестах, обізнаний з предметом, приймає участь у навчальній дискусії;

- **24-30 балів:** здобувач вищої освіти відвідав 70% лекційних занять, конспект питань самостійної роботи не повний (відсутня половина завдань). Здобувач вищої освіти лише частково розкриває питання, слабо в них орієнтується, погано ознайомлений із теоретичними питаннями та з процесами, що їх репрезентують, дає неправильні відповіді на тестах, іноді приймає участь у навчальній дискусії;

- **0-23 бали:** здобувач вищої освіти відвідав менш ніж 60% лекційних занять, має неохайний, неповний конспект, в якому відсутня більша кількість завдань самостійної роботи. Здобувач вищої освіти невірно відповідає на питання, або недостатньо в необхідному обсязі предмету, не приймає участі у навчальній дискусії;

б) робота на практичних заняттях:

- **54-60 балів.** здобувач вищої освіти відвідав 90%-100% практичних занять. Сумарний обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 90%.

- **51-53** балів здобувач вищої освіти відвідав 75%-80% практичних занять. Сумарний обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 80%.

- **45-50** балів здобувач вищої освіти відвідав 60-70% практичних занять. Сумарний обсяг виконання практичних завдань протягом семестру – не менш ніж 60%.

- **0-44** бали здобувач вищої освіти відвідав менш ніж 60% практичних занять, та виконав менш ніж 30% загального обсягу практичних завдань.

Також передбачається **порядок зарахування пропущених занять**: усне відпрацювання пропущеної теми на встановлених за графіком викладача консультаціях з наданням конспекту лекційного або практичного заняття.

За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не отримав мінімальну кількість балів за поточним контролем за окремим змістовним модулем, або не згоден з оцінкою, він може під час рубіжного контролю написати модульну контрольну роботу.

Оцінювання рубіжного контролю здобувачів вищої освіти з дисципліни «Планування та організація підприємницької діяльності» здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів за модулями відбувається наступним чином:

- модуль №1 – 100 балів;

- модуль №2 – 100 балів.

Модульна контрольна робота складається з двох теоретичних питань та практичного завдання

Шкалу оцінювання завдань модульної контрольної роботи наведено у таблиці:

Вид завдання	Бали	Критерії оцінки
Теоретичні питання : 2 питання по 25 балів максимум за кожне	20-25 балів	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом в повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання. Відповідь на питання сформульовано в термінах науки, викладено літературною мовою, демонструє авторську позицію здобувача вищої освіти.
	15-19 балів	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, самостійно викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
	9-14 балів	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
	5-8 балів	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питання під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
	0-4 балів	Здобувач вищої освіти: - не володіє навчальним матеріалом; - не в змозі його викласти; - не розуміє змісту теоретичних питань
Практичне завдання (максимум 50 балів)	40-50	Здобувач вищої освіти дав повну вичерпну відповідь, яка складається з: - вибору вірного алгоритму вирішення завдання; - правильного арифметичного результату; - доцільного і логічного пояснення виконаних розрахунків; (у разі потреби); - належним чином оформленої графічної частини (у разі потреби);

		- структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - ґрунтовних висновків. При виконанні завдання допускається не більше 1-2 несуттєвих помилок або описок.
	30-39	В цілому здобувач вищої освіти дав повну відповідь, яка складається з: - вибору вірного алгоритму вирішення завдання; - приблизно правильного арифметичного результату (або не більше 3-4 несуттєвих помилок); - пояснення виконаних розрахунків; (у разі потреби); - графічної частини (у разі потреби), оформленої з деякими зауваженнями; - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - висновків. В цілому завдання повинно бути виконано не менш ніж на 75%.
	18-29	Відповідь здобувача вищої освіти: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - не має графічної частини (якщо вона є необхідною) або містить грубі помилки у розрахунках / має невірно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним) або не має пояснень та висновків; В цілому завдання виконано менш ніж на 75%.
	10-17	Здобувач вищої освіти розуміє суть завдання, але його відповідь: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - не має графічної частини (якщо вона є необхідною); - містить грубі помилки у розрахунках / має невірно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним); - не має пояснень та висновків; - містить не більше 30% виконаного завдання.
	0-9	Здобувач вищої освіти: - не розуміє завдання; - не в змозі його виконати; - виконав завдання повністю неправильно - виконав менш ніж 20% завдання.

Якщо здобувач вищої освіти не отримав екзаменаційну оцінку за поточними результатами та результатами модульного контролю, екзамен виставляється за результатами оцінювання відповідей (в усній або письмовій формі) на контрольні питання екзамену та виконання практичного завдання (рішення задачі або складання розділу бізнес-плану). Контрольні питання до екзамену здобувачі вищої освіти можуть знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>. Структура завдання екзамену відповідає структурі модульної контрольної роботи та оцінюється за аналогічними критеріями (див. табл. вище).

Таким чином, остаточна оцінка за курс для здобувачів вищої освіти *денного відділення* розраховується за одним з наступних варіантів:

№	Змістовий модуль №1 (Т1 – Т5)	Змістовий модуль № 2 (Т6 - Т10)	Визначення остаточної оцінки (максимум 100 балів)
1	Поточний контроль 1	Поточний контроль 2	(ПК1 + ПК2)/2
2	Модульна контрольна робота (МКР) 1	Модульна контрольна робота (МКР) 2	(МКР1+МКР2) /2
3	Поточний контроль 1	Модульна контрольна робота (МКР) 2	(ПК1+МКР2)/2

4	Модульна контрольна робота (МКР) 1	Поточний контроль 2	(ПК2+МКР1)/2
5	Складання екзамену з дисципліни		100

До екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60-100	складено	зараховано
1-59	не складено	не зараховано

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочного відділення* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи. Зміст завдань контрольної роботи можна знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua> та у методичних вказівках до виконання контрольної роботи з дисципліни «Планування та організація підприємницької діяльності». За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не виконав, або не зміг захистити контрольну роботу, або не згоден з оцінкою, він складає екзамен з дисципліни. Структура екзамену відповідає структурі модульної контрольної роботи (два контрольних питання, що виконуються в усній або письмовій формі, та практичне завдання (задача)) та оцінюється за аналогічними критеріями. Контрольні питання до екзамену здобувачі вищої освіти можуть знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>. До екзаменаційної відомості заносяться результати в балах за 100-бальною шкалою.

10. Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність здобувача вищої освіти на заняттях). В умовах впровадження он-лайн-освіти за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, знаходження на карантині і т. інш.) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту або через систему дистанційного навчання Moodle про стан виконання завдань та раз на тиждень – за графіком консультацій - виходити на онлайн-консультацію.

Політика дедлайнів. Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) здобувач вищої освіти має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, досягнення результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел при виконанні проектних завдань.

Політика дотримання прав та обов'язків здобувачів вищої освіти. Права і обов'язки с здобувачів вищої освіти відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».